

Neblėstanti atmintis

Po pamokų turėdama laisvo laiko ir galėdama nerūpestingai stebėti praeivius parke jaučiuosi tokia privilegijuota. Mane visada žavėjo parko gyvumas: vaikai su seneliais, besidžiaugiantys nuostabiu oru, paaugliai, kurie visai kaip aš, ilsisi po pamokų ir žinoma suaugusieji, po dienos darbų skubantys namo. Kartais užsisvajojusi pagaunu save mąstant, jog gyvenimas prieš kelis dešimtmečius kaip diena ir naktis skyrėsi nuo dabartinio, man tokio įprasto ir mielo širdžiai. Sveiku protu sunku patikėti, kad beveik prieš septyniasdešimt metų mano bendraamžiai krito kovoje už nepriklausomą tėvynę.

Klausu savęs ar tie mažyliai, žaidžiantys parke, okupacijos metu vis dar būtų tokie guvūs? Kad ir kaip stengčiausi įsivaizduoti tą parke aidintį krykštavimą ir šypseną keliantį juoką, galiu galvoti tik apie jų silpną raudą, tėvams kraunant daiktus prieš kelionę į Sibirą, sužinojus apie jų teikiamą pagalbą partizanams. O gal visgi jie būtų pakankamai protingi ir neišduotų miško brolių KGB pareigūnams, persirengusiems partizanais. Ar jie sielotųsi, matydami vyresnius brolius ar seses, vidury tamsiausios nakties, besiruošiančius į mišką, kad prisidėtų prie kovos prieš totalitarinę valstybę? Ar jiems tai rūpėtų?

Klausu savęs ar mano bendraklasiai, vairuojantys brangius, už tėvelių pinigus pirktus automobilius, paaukotų asmeninę laimę dėl Lietuvos nepriklausomybės. Ar jie būtų tie, besipriešinantys iki paskutinio kraujo lašo, ar tie, kurie gėdingai talkintų okupantams, fotografuotų ir tyčiotųsi iš žuvusių partizanų kūnų? Ar apsuptyje jie pasiduo? O gal garbingai žūtų, jau šalti pradėjusiomis lūpomis melsdami, jog jų gyvybė bei išlietos motinų ašaros nebūtų bevertės? Nors apie ginkluotą rezistenciją žinome tikrai daug, vis tiek sunku įsivaizduoti, kokią tragediją išties išgyveno lietuviai.

Klausu savęs ar suaugusieji dar pamena tas pasakas prieš miegą ir dainas apie partizanus, dainuotas jų senelių. Visi, užaugę komunistinėje santvarkoje, dar tikriausiai pamena, jog buvo draudžiama kalbėti apie pasipriešinimą, o partizanus viešai vadindavo išdavikais. Nors Sovietų Sąjunga ir bandė ištrinti partizanus iš jaunosios kartos atminties, visi jų bandymai buvo visiškai beviltiški. Regis, kad suaugusieji daug žino apie ginkluotą rezistenciją, bet kiek iš jų okupacijos akivaizdoje išdrįstų išeiti į miškus? Kiek iš jų ir toliau gyventų savo prisitaikėliškus gyvenimus?

Klausu savęs ar vyresnioji karta dar pamena lietuvių kovą prieš Sovietų Sąjungą. Mano močiutė vis dar patsimena, koks siaubas apimdavo grįžus namo iš miško, kur kaimo žmonės slėpėsi nuo Raudonosios armijos: namai būdavo apversti aukštyn kojom, langai išdaužyti, o aplink mėtųdavosi tik naminių paukščių galvos. Mano senelis, kuris būdamas visai mažas buvo ištremtas į Sibirą, išsaugojo partizanų dainą rinktinę. Tyriausias dėkingumas ir įvertinimas, meilė ir švelnumas, patriotizmas ir atsidavimas – šie nuo mažų dienų širdį šildantys jausmai įamžinti knygos puslapiuose. Mūsų seneliai, išgyvenę tą siaubingą lietuvių tautai laikotarpį, yra partizanų ir jų moralinių vertybių gyvas palikimas, blėstantis vis labiau įsigalint materializmui.

Man kartais darosi baisu pagalvojus, kad ginkluota rezistencija grimzta į užmarštį, o kraujas, išlietas kovojant už tėvynę, tampa bevertis. Vien nuo minties, jog jaunų vaikų gyvybės, paaukotos kovoje, tampa savaime supranatmu dalyku, suskaustą širdį. Rodos, kad žmonės

nebesuvokia, kokią milžinišką įtaką ginkluota rezistencija padarė mūsų tautinio identiteto formavimuisi. Mano pesimizmą nuolat sugriauna pilietinės iniciatyvos: įvairūs žygiai partizanų takais, partizanų dainų konkursai, įvairūs minėjimai prie memorialų. Partizanų drąsa ir noras gyventi nepriklausomoje valstybėje išliko iki mūsų dienų. Tai įrodo paprastas pavyzdys: šauktinių neprireikė, nes savanorių, atlikti privalomąją karo tarnybą, buvo daugiau nei tikėtasi. Tai tik įrodo jaunimo norą gyventi nepriklausomoje valstybėje, pasiryžimą ginti savo šalį su tokia pat drąsa ir atsidavimu, koku prieš kelias dešimtis metų kovojo ir partizanai. Jie mums paliko ne tik tautinį identitetą, bet ir norą gyventi nepriklausomoje valstybėje. Paprasti darbai, turintys kilnią misiją, neleis pamiršti žuvusių už tėvynę. Ant nepriklausomybės aukuro sudėtos gyvybės nebus pamirštos tol, kol lietuviai saugos moralines vertybes ir vertins tuos, kurie paaukojo savo gyvybes vardan mūsų laisvės

Eimantė Arbutavičiūtė, IV e klasė, 18 metų,

Mokytoja Agnė Ingelevičienė